

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 12315/2022
16.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца-противтуженог АА из ..., чији је пуномоћник Бојана Ратковић, адвокат из ..., против туженог-противтужиоца ББ из ..., чији је пуномоћник Јован Шутовић, адвокат из ..., ради утврђења по тужби и по противтужби, одлучујући о ревизији туженог-противтужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 752/22 од 19.04.2022. године, у седници одржаној 16.11.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог-противтужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 752/22 од 19.04.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П 6771/2020 од 14.10.2021. године, ставом I изреке, утврђено је право својине и државине тужиоца-противтуженог АА из ... и то: на целој КП бр. ... К.О. ..., уписаној у лист непокретности број ... К.О. ..., по култури земљиште под зградом у површини од 1,37 ара, земљиште под зградом у површини од 0,21 ар и земљиште уз зграду површине од 1,08 ари; на целој породичној стамбеној згради и помоћној згради на КП бр. ... К.О. ...; на целој КП бр. ... К.О. ..., уписаној у лист непокретности број ... К.О. ..., по култури земљиште под зградом у површини од 1,01 ар и земљиште уз зграду у површини од 0,71 ар; на целом помоћном објекту на КП бр. ... К.О. ..., што је тужени-противтужилац ББ из ..., дужан да призна и омогући тужиоцу упис ових права у јавним књигама. Ставом II изреке, одбачена је тужба тужиоца-противтуженог којим је тражио да се утврди право својине и државине туженог-противтужиоца на КП бр. ..., земљиште под зградом у површини од 0,64 ара и земљиште уз зграду у површини од 0,03 ара, уписано у лист непокретности број ... К.О. ..., по основу извршене деобе и савесног и законитог одржаја, због непостојања правног интереса. Ставом III изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца-противтуженог у делу којим је тражио да се утврди да је установљено право службености пешачког пролаза преко КП бр. ... К.О. ..., као послужног добра, власништво туженог-противтужиоца, ради пешачког прилаза до КП бр. ... К.О. ..., као повласног добра власништво тужиоца-противтуженог, у југоисточном делу КП ... К.О. ... у површини од 10 м² и то: део од 3 м² на скици вештака геометра обојен наранџастом бојом у мерама и границама: са

севера у три прелома од 1,71 м, 1,73 м и 0,15 м до КП бр. ...; са истока од 0,85 м до КП бр. ..., са југа у три прелома 1,55 м, 1,73 м до преосталог дела југоисточног дела КП бр. ... и 1,37 м до КП бр. ... и са запада 1,70 м до КП бр. ..., као и део од 7 м² на скици вештака геометра обојен зеленом бојом, са севера у мерама и границама: са севера у три прелома од 2,50 м, 2,67 м до објекта туженог на КП бр. ... и 0,22 м, до преосталог дела КП бр. ..., са истока 0,64 м до КП бр. ..., са југа 0,15 м, 1,73 м, 1,71 м и 1,70 м до преосталог дела КП бр. ... и 4,75 м до КП бр. ... и са запада 4,74 м до КП бр. ... К.О. ..., као неоснован. Ставом IV изреке, усвојен је противтужбени захтев туженог-противтужиоца па је утврђено право својине туженог-противтужиоца на: целој КП бр. ... К.О. ..., уписаној у лист непокретности број ... К.О. ..., по култури земљиште под зградом – објектом у површини од 1,07 ари, земљиште под зградом – објектом у површини од 0,50 ара, земљиште под зградом – објектом у површини од 0,15 ари и земљиште уз зграду – објекат у површини од 1,49 ари; на породичној стамбеној згради на КП бр. ... у улици ... број ..., површине 107 м², уписана у лист непокретности број ... К.О. ... и на свим помоћним објектима постојећим на наведеној КП ... К.О. ...; на КП бр. ..., К.О. ..., уписаној у лист непокретности број ... К.О. ..., по култури земљиште под зградом у површини од 0,64 ара и земљиште уз зграду у површини од 3,03 ара; на помоћном објекту постојећем на КП бр. ..., уписаном у лист непокретности број ... К.О. ..., што је тужилац дужан да призна и омогући туженом-противтужиоцу упис ових права у јавним књигама на своје име. Ставом V изреке, одбијен је евентуални противтужбени захтев туженог-противтужиоца којим је тражио да се тужилац-противтужени обавезе да му на име установљавања сталне пешачке службености исплати накнаду у износу од 6.000,00 динара, почев од пресуђења па до коначне исплате, као неоснован. Ставом VI изреке, одлучено је да свака странка сноси своје парничне трошкове.

Апелациони суд у Нишу је, пресудом Гж 752/22 од 19.04.2022. године, ставом првим изреке, преиначио пресуду Основног суда у Нишу П 6771/2020 од 14.10.2021. године, у ставу другом, трећем и четвртном изреке у делу који се односи на КП бр. ... К.О. ... и ставу шестом изреке, тако да гласи: у ставу другом изреке, да се утврђује право својине и државине туженог-противтужиоца ББ из ... на КП бр. ..., земљиште под зградом у површини од 0,64 ара и земљиште уз зграду у површини од 0,03 ара, уписано у лист непокретности број ... К.О. ..., по основу одржаја. Ставом трећим изреке, утврђено је да је установљено право службености пешачког пролаза преко КП бр. ... К.О. ..., као послужног добра власништво туженог-противтужиоца ББ из ..., ради пешачког прилаза до КП бр. ... К.О. ..., као повласног добра, власништво тужиоца-противтуженог АА из ..., у југоисточном делу КП бр. ... К.О. ... у површини од 10 м² и то: део од 3 м² на скици вештака геометра обојен наранџастом бојом у мерама и границама: са севера у три прелома од 1,71 м, 1,73 м и 0,15 м до КП бр. ...; са истока од 0,85 м до КП бр. ..., са југа у три прелома 1,55 м, 1,73 м до преосталог дела југоисточног дела КП бр. ... и 1,37 м до КП бр. ... и са запада 1,70 м до КП бр. ..., као и део од 7 м² на скици вештака геометра обојен зеленом бојом, са севера у три прелома од 2,50 м, 2,67 м до објекта туженог на КП бр. ... и 0,22 м, до преосталог дела КП бр. ..., са истока 0,64 м до КП бр. ..., са југа 0,15 м, 1,73 м, 1,71 м и 1,70 м до преосталог дела КП бр. ... и 4,75 м до КП бр. ... и са запада 4,74 м до КП бр. ... К.О. Ставом четвртим изреке, одбачена је, као недозвољена, противтужба туженог-противтужиоца ББ из ... у делу у којем је тражио да се утврди његово право својине на КП бр. ... К.О. ... уписано у лист непокретности број ... К.О. ..., по култури земљиште под зградом у површини од

0,64 ара и земљиште уз зграду у површини од 0,03 ара, те да се тужилац-противтужени обавезе да призна и омогући туженом-противтужиоцу упис овог права у јавнима књигама на његово име. Ставом петим изреке, обавезан је тужени-противтужилац да тужиоцу-противтуженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 181.571,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени-противтужилац је изјавио благовремену ревизију из свих законских разлога.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, на основу одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11 ... 18/20) и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревидент у ревизији указује да је побијана пресуда противречна сама себи и разлозима и да је неразумљива, што је садржај битне повреде одредаба парничног поступка прописане одредбом члана 374. став 2. тачка 12. Закона парничном поступку. Међутим, та битна повреда није разлог због кога ревизија може да се изјави, на основу одредбе члана 407. став 1. тачка 2. истог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су сувласници КП бр. ..., ..., ... и ..., све уписане у лист непокретности број ... К.О. ... и то тужилац-противтужени са уделом од 1/3, а тужени-противтужилац са уделом од 2/3. Парничне странке су такође сувласници и објеката који се налазе на тим парцелама и то са уделима од по 1/2. Предметне парцеле настале су од раније постојећих КП ... и ... К.О. ... у односу на које су правни претходници парничних странака извршили писмену деобу, решењем Првог општинског суда у Београду Р 721/65 од 13.07.1965. године, након чега су правни претходници тужиоца-противтуженог, а после њих и тужилац-противтужени, несметано држали и користили КП бр. ... и ..., са објектима на тим парцелама, док су правни претходници туженог-противтужиоца, а после њих и тужени-противтужилац несметано држали и користили КП бр. ... и ..., са објектима на тим парцелама. Тужилац-противтужени је за пролаз до КП бр. ... користио део КП бр. ... у укупној површини од 10 м², у мерама и границама утврђеним од стране судског вештака геометра које су наведене у изреци пресуде.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредбе члана 20, 33. и 56. став 1. Закона о основама својинскоправних односа, утврдио право својине и државине тужиоца-противтуженог на КП бр. ... и ... К.О. ... и објектима на тим парцелама и утврдио право својине туженог-противтужиоца на КП бр. ... и ... К.О. ... и објектима на тим парцелама, имајући у виду да парничне странке на лицу места фактички држе и користе предметне парцеле и објекте, онако како су их наследили од својих правних претходника, а који су исте поделили још решењем од 13.07.1965. године, те од тада парничне странке никада нису оспоравале једна другој право својине на предметним катастарским парцелама и објектима на њима. Тужбени захтев тужиоца-противтуженог за утврђење права тражене службености пешачког пролаза преко КП ... у корист КП ..., првостепени суд је одбио налазећи да је тужилац-противтужени на тој парцели, у време када је користио спорни пролаз, био уписан као

сувласник те парцеле, те да му тужени-противтужилац није ни могао да брани да исту користи, а да је тужилац-противтужени тек уписом права својине у јавним књигама на парцелама које фактички држи, постао власник својих парцела, те да се службеност не може да стекне у корист једног сувласника на делу сувласничке ствари, због чега је одбијен и противтужбени захтев туженог-противтужиоца да му тужилац-противтужени исплати тражену накнаду на име установљене службености. Тужбу тужиоца-противтуженог у делу којим је тражио да се утврди да је тужени-противтужилац носилац права својине на КП бр. ... К.О. ..., првостепени суд је одбацио, налазећи да се ради о недозвољеном располагању туђим правом.

Другостепени суд је, побијаном пресудом, преиначио првостепену пресуду у делу који се односи на КП ... К.О. ... тако што је утврдио право својине и државине туженог-противтужиоца на тој парцели налазећи да тужилац-противтужени, у смислу одредбе члана 194. став 2. Закона парничном поступку, има прави интерес за подношење те тужбе пошто се право службености, на основу одредбе члана 49. став 1. Закона о основама својинскоправних односа, може установити само на послужном добру које је у својини другог власника, па тужилац-противтужени има интерес да у име туженог-противтужиоца тражи утврђење искључивог права својине туженог-противтужиоца на КП ..., као послужном добру, а ради испуњења законских услова за утврђење права службености на тој парцели. Пошто је тужилац-противтужени захтев за утврђење права својине туженог-противтужиоца на КП ... К.О. ... истакао у својој тужби којом је иницирао покретање конкретног парничног поступка, то је у тренутку када је тужени-противтужилац истакао такав исти захтев у својој противтужби, о том тужбеном захтеву између истих странака већ текла парница, па је другостепени суд применом одредбе члана 203. став 1. и 3. Закона парничном поступку, преиначио став четврти изреке првостепене пресуде тако што је одбацио, као недозвољену, противтужбу туженог-противтужиоца у делу који се односи на његово право својине на КП бр. ... К.О. Другостепени суд је утврдио да је установљено право службености пешачког пролаза тужиоца-противтуженог преко КП бр. ... К.О. ..., као послужног добра, ради пешачког пролаза до КП бр. ... К.О. ..., као повласног добра, власништво тужиоца-противтуженог имајући у виду да тужилац-противтужени, као искључиви власник и корисник КП бр. ... К.О. ..., по основу физичке поделе парцела из 1965. године, уназад више од 20 година непрекидно користи, као прилазни пут до наведене парцеле, сада спорну КП бр. ... К.О. ..., чији је искључиви власник и корисник по основу наведене поделе из 1965. године тужени-противтужилац, у мерама и границама утврђеним вештачењем од стране судског вештака геометра, при чему се тужилац-противтужени томе није противио, па је, по мишљењу другостепеног суда, тужилац-противтужени на тај начин фактички остваривао сталну службеност пролаза, уз сагласност туженог-противтужиоца, чиме је стекао предметну службеност одржајем на основу одредбе члана 54. и 56. став 1. Закона о основама својинскоправних односа.

По оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је правилно применио материјално право.

У конкретном случају, није спорно да су правни претходници парничних странака, физичком деобом извршеном 1965. године, добили у искључиву својину парцеле на којима је у јавним књигама уписано сувласништво парничних странака, тако што су, од тада, правни претходници тужиоца-противтуженог, и тужилац-

противтужени држали и користили КП бр. ... К.О. ..., док су правни претходници туженог-противтужиоца и тужени-противтужилац држали и користили КП бр. ... К.О. У истом том периоду су правни претходници тужиоца-противтуженог и тужилац-противтужени, као повласно добро, а за пролаз до своје парцеле КП бр. ... К.О. ..., користили парцелу ... К.О. ..., у мерама и границама утврђеним вештачењем од стране судског вештака геометра.

Одредбом члана 16. став 4. Закона о основама својинскоправних односа, прописано је да сувласници споразумно одређују начин деобе ствари, а у случају да се не може постићи споразум, одлучује суд. Стварна службеност стиче се одржајем када је власник повласног добра фактички остваривао службеност за време од 20 година, а власник послужног добра се томе није противио на основу одредбе члана 54. став 1. истог Закона. Власник повласног добра може захтевати да се према власнику послужног добра утврди постојање стварне службености, јер је тако прописано одредбом члана 56. став 1. Закона о основама својинскоправних односа.

У конкретном случају, правни претходници парничних странака, су као сувласници на предметним непокретностима, споразумно одредили начин њихове деобе, тако што су, пред Првим општинским судом у Нишу у предмету Р 721/65, на основу решења од 13.07.1965. године, раскинули своју имовинску заједницу, па је тако правним претходницима туженог-противтужиоца у својину припала, између осталог, КП бр. ... на којој је, од тада, установљено право службености пешачког пролаза до КП бр. ... К.О. ..., као повласног добра, власништво тужиоца-противтуженог, у мерама и границама утврђеним вештачењем. Код таквог стања ствари, следи да је тужилац-противтужени стекао право службености пешачког пролаза преко КП бр. ... К.О. ..., као послужног добра, власништво туженог-противтужиоца, а ради пешачког пролаза до своје КП бр. ... К.О. ..., као повласног добра, на основу одредбе члана 54. став 1. Закона о основама својинскоправних односа, па је тужбени захтев тужиоца-противтуженог за утврђење постојања те стварне службености основан, на основу одредбе члана 56. став 1. истог Закона.

Наводима ревизије туженог-противтужиоца о томе да Закон о основама својинскоправних односа не даје могућност стицања стварне службености на сопственој ствари, а сходно томе ни на стварима у сусвојини у корист лица које је сувласник непокретности, не доводи се у сумњу правилност побијане пресуде. У конкретном случају, сувласничка заједница на предметним непокретностима раскинута је решењем Првог општинског суда у Нишу Р 721/65 од 13.07.1965. године, тако што је, од тада, предметна КП ... К.О. ..., у искључивом власништву прво правних претходника туженог-противтужиоца, а потом туженог-противтужиоца, што значи да тужилац-противтужени, утврђење постојања стварне службености на тој парцели, основано тражи, јер он није сувласник те парцеле већ је искључиви власник парцеле која је послужно добро, КП бр. ... К.О. ..., имајући у виду да се од поделе сувласничких непокретности, 1965. године, КП бр. ... К.О. ..., непрекидно користи као прилазни пут до КП ... К.О. ..., у мерама и границама утврђеним вештачењем.

Наводи ревизије ревидента о томе да постоји други правац до послужног добра тужиоца-противтуженог који се простира између других парцела на који начин се стварна службеност врши путем који мање оптерећује послужно добро, су без утицаја

на одлучивање. Власник послужног добра може захтевати да престане право стварне службености као када она постане непотребна за коришћење повласног добра или када престане други разлог због кога је она заснована, на основу одредбе члана 58. став 2. Закона о основама својинскоправних односа, али то није предмет ове парнице.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка, јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1., 154. и 165. став 2. Закона о парничном поступку.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић